

Täysistunto

Tiistai 26.10.2021 klo 13.59—18.38

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 200/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Avaan keskustelun. Ministeri Sarkkinen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.22 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osana vuoden 2022 talousarvioesityksen neuvotteluita hallitus linjasi myös nopeavaikutteisista työllisyyttä vahvistavista toimista, jotka tukevat osaavan työvoiman saatavuutta ja parantavat työvoiman kohtaantoa. Nuorten työllisyyden edistämiseksi hallitus päätti lisätä sotilasavustukseen suojaosan.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sotilasavustuksen tulokäsitettä. Muutos koskee varusmiespalveluksessa ja siviilipalveluksessa olevia sekä naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavia.

Arvoisa puhemies! Voimassa oleva sotilasavustuksen tulokäsite on tiukka, ja se poikkeaa muiden Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemien etuuksien tulokäsitteistä. Tulokäsite on koettu epäoikeudenmukaiseksi, koska palveluksen aikana tehdystä työstä saatu palkka vähennetään täysimääräisesti maksettavasta avustuksesta. Pahimmillaan tiukka tulokäsite voi lisätä harmaata taloutta.

Tulokäsitteeseen lisätään palveluksessa olevan palkka- ja yrittäjätuloja koskeva suojaosa, ja mainitut tulot otetaan huomioon suojaosan ylittävältä osin. Suojaosan suuruus on 200 euroa. Muutoksen tarkoitus on tehdä palveluksen aikana tehtävästä työstä kannattavampaa ja kannustavampaa. Kosketuksen säilyttäminen työelämään tai omaan yritystoimintaan on hyödyllistä palveluksen jälkeisen työllistymisen ja toiminnan kannalta. Palveluksen aikana tehdään nykyisin melko harvoin töitä.

Muutoksen arvioitu kustannusvaikutus valtion menoihin on 200 000 euroa vuodessa, ja laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Ja edustaja Lehto, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

16.23 Rami Lehto ps: Arvoisa puhemies! Puhun lyhyesti, kun tämä hallituksen esityskin on lyhyt.

Tämä 200 euron suojaosuus on todella hyvä asia. Me tiedetään, kuinka paljon armeijaan menee koulun jälkeen. On ammattikorkeassa, yliopistossa, ammattikoulussa, ja siinä koulutuksen aikana opintojen ohella useasti mennään johonkin työelämään jo osittain kiinni ja ollaan siinä, ja tämä on hyvä keino, että pysytään siinä kiinni, että vielä armeijan aikakin voit käydä tekemässä pikkasen vaikka etätöitä yritykselle, missä olet ollut opiskeluaikana töissä. Pystyt auttamaan sitä yritystä, saat vähän tuloja, eikä heti tuloja leikata. Tämä auttaa sitä, että pysyt armeijan aikana mukana myös siinä työelämässä hiukan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

16.24 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! On ehkä niin, että monta kertaa täältä oppositiosta ei ole voinut hallitukselle antaa kiitosta, mutta kun sille on aihetta, niin se on syytä antaa kyllä rehellisesti ja suoraan. Ja tämä on, arvoisa ministeri, kyllä sellainen esitys, että kiitän teitä ja hallitusta ihan vilpittömästi siitä, että esitys on tähän saliin tuotu.

Me tiedämme sen, että kyllä monella varusmiehellä ja -naisella toimeentulo on varsin tiukkaa, ja sotilasavustus on luotu nimenomaan sitä varten, että varusmiespalvelusta suorittavat henkilöt voivat maksaa vuokransa ja heidän perheensä pärjäävät sen palveluksen yli. Ainakaan omaan tajuuni ei kyllä käy mitenkään se, että jos sitten viikonloppuvapailla varusmies tai varusnainen haluaa käydä heittämässä työkeikkaa tai käydä yrityksessä tekemässä pikkusen töitä tai hoitaa itse yritystoimintaa, niin tähän päivään saakka joka ainut euro on leikannut täysimääräisesti saatua sotilasavustuksen määrää. Nyt se tilanne muuttuu edes hieman paremmaksi. [Tuomas Kettunen: Kyllä!]

Jos kuitenkin me haluamme, että Suomessa työnteke kannattaa aina, että kenenkään ei pitäisi joutua miettimään koskaan sitä, kannattaako mennä töihin vai jäädä kotiin, saako enemmän sosiaalitukia vai kannattaako se työnteke sittenkin paremmin, niin kyllähän se on totta kai näin, että myös varusmiespalvelusta suorittavilla täytyy olla kuitenkin samat kannusteet kuin kaikilla muilla on. Ongelmia jää varmasti, mutta minusta tämä on kuitenkin aika tärkeä ja iso askel eteenpäin siinä, että me tunnistamme sen, että myös varusmiespalvelusta suorittavilla on oikeus työnteekoon ja myös parempaan toimeentuloon, myös sinä aikana, kun he palvelevat meidän isänmaatamme varusmiespalveluksessa.

Tältä osin kysyisin vielä ministeriltä tästä suojaosan määrästä: avaatteko vielä tarkemmin sitä, miten juuri tähän 200 euroon sitten päädyttiin? Meillä on esimerkiksi korkeammat suojaosuudet, jotka koskevat vaikka työttömyysturvaa. Eli mikä teidän perusteenne oli, että juuri tämän 200 euron osalta tämä sitten otetaan käyttöön?

Kuten sanoin, herra puhemies, isossa kuvassa pidän tätä kyllä tärkeänä ja hyvänä esityksenä eteenpäin. Olkoon tämä nyt edes yksi harvinainen kerta tämän hallituksen aikana, kun voidaan sanoa, että tämä esitys todennäköisemmin parantaa työnteon kannusteita kuin heikentää niitä. [Petri Huru: Hyvä ensiaskel!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.27 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Kiitoksia edustaja Marttisen hyvästä, rakentavasta puheenvuorosta ja siitä, että opposition suunnastakin tulee kiitosta sille, että totta kai tämä on hyvä myös työllisyysvaikutuksien osalta. Mutta sitten täy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 124/2021 vp

tyy myös muistaa, että kyllä meillä on tällä hetkellä maassa myös maanpuolustushenkisin hallitus, mikä tätäkin kautta sitten näkyy hallituksen hyvinä esityksinä.

Edustaja Marttinen tuossa totesi, että oliko tämän päivän ainut kiitos opposition suunnalta. Aikaisemmin tässä salissa keskusteltiin muun muassa Työkanava Oy:n perustamisesta, ja sieltäkin tuli rakentavaa opposition palautetta näittenkin työllisyystoimien osalta. Kiitoksia ministerille hyvästä esittelystä ja esityksestä.

Tämähän on ollut pitkän linjan tavoite myös Varusmiesliitolle. Varusmiesliitto on ajanut pitemmän aikaa tätä suojaosan asettamista. Myös puolustusministeri, työ- ja elinkeinoministeriö sekä Kansaneläkelaitos Varusmiesliiton lisäksi antoivat kirjalliset kommentit tästä kyseisestä esityksestä, ja kaikki kommentoineet tahot pitivät tätä esitystä tarpeellisena ja oikeansuuntaisena.

No, arviolta 300:n palveluksessa olevan avustus suurensi tämän muutoksen myötä, ja kokonaisvaikutus valtion menoihin olisi noin 200 000 euroa. Mutta sitten kun sitä lähdetään katsomaan toisin päin, että miten paljon tämä tuopi sitten verotuloina ja työllisyysvaikutuksina takaisin, niin uskon, että tämä 200 000 tulee monin kerroin takaisin kansantalouden suuntaan.

Haluan vielä kiittää sekä hallitusta että myös oppositiota näistä rakentavista puheenvuoroista ja siitä, että maanpuolustustahto menee eteenpäin ja työllisyys kohentuu myös nuorten miesten ja naistenkin suunnalla, vaikka he asepalvelusta suorittaisivatkin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Sarkkinen, 1 minuutti.

16.29 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen: Arvoisa puhemies! Kiitän eduskuntaa kiitoksista. Tämä on sosiaaliturvan kokonaisuudessa kenties pieni epäkohta, mutta ase- ja siviilipalvelusta suorittaville on periaatteellisesti ja yksilöiden kannalta myös ihan käytännöllisestikin tärkeä asia, että tämä pieni epäkohta sosiaaliturvajärjestelmässä nyt korjataan ja yhdenmukaistetaan tätä myös suhteessa muihin sosiaaliturvaetuuksiin, missä näitä suojaosia on tehty ja pyritty kannustamaan sitä sosiaaliturvan ja työnteon yhteensovittamista myös erilaisissa elämäntilanteissa. Toki on myös merkitystä sillä, että pidetään ihmisiä sen ase- ja siviilipalveluksen aikanakin kiinni työelämässä.

Todella tämä on nyt päänavaus, tämä 200 euron suojaosa, ja eteneminen parempaan suuntaan. Työnteko tällä hetkellä ase- ja siviilipalveluksen aikana on hyvin vähäistä, joten on myös arvioitu, että jo tällaisella melko pienellä suojaosalla päästään hyvin eteenpäin, mutta totta kai jatkossa, tulevaisuudessa [Puhemies koputtaa] on myös syytä tarkastella tätä suojaosan riittävyyttä ja kenties sitten jossain vaiheessa palata siihen.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.